

SPIS TREŚCI

STAROŻYTNOŚĆ	5
Wprowadzenie	6
1. Cud tworzenia	7
<i>Przed „Iliadą” i „Odyseją”</i>	7
<i>O „Iliadzie” i „Odysei”</i>	8
<i>Styl homerycki</i>	8
Jan Bolesław Ożóg, <i>Homer</i>	9
Homer, <i>Pojedynek Hektora i Achillesa</i>	9
Homer, <i>Pożegnanie Hektora i Andromachy</i>	12
Homer, <i>Tarcza Achillesa</i>	13
Adam Mickiewicz, <i>Serwis</i>	14
<i>O Homerze i tarczy Achillesa</i>	16
2. Mity – ponadczasowe opowieści o ludzkim poszukiwaniu prawdy	17
Joseph Campbell, <i>Potęga mitu</i>	17
Cyprian Kamil Norwid, <i>Promethidion</i>	18
George Gordon Byron, <i>Prometeusz</i>	19
Leopold Staff, <i>Prometeusz</i>	21
Bogdan Ostromecki, <i>Syzyf</i>	21
Albert Camus, <i>Mit Syzyfa</i>	22
3. Biblia – księga niezwykła	23
Roman Brandstaetter, <i>Biblia, ojczyzna moja...</i>	23
<i>Biblia zbiorem ksiąg</i>	24
<i>Gatunki literackie w Biblii</i>	24
Anna Kamieńska, <i>Naród Księgi</i>	25
Jan Kochanowski, <i>Psalm 100</i>	26
Augustyn Jankowski, Jan Stachowiak, <i>Psalm 100</i>	26
Tadeusz Nowak, <i>Psalm makowy</i>	27
<i>Piśmiennictwo wczesnochrześcijańskie</i>	28
4. Powstanie świata i narodziny człowieka	29
Jan Parandowski, <i>Narodziny świata</i>	29
Robert Graves, <i>Homeryckie i orfickie mity o stworzeniu</i>	30
Józef Kudasiewicz, <i>Biblia, historia, nauka</i>	30
<i>Stworzenie świata</i>	31
Jan Kochanowski, <i>Człowiek boże igrzysko</i>	32

<i>Stworzenie człowieka</i>	32
Wisława Szymborska, <i>Sto pociech</i>	33
5. Kobieta w mitologii a kobieta biblijna	35
Zygmunt Kubiak, <i>Pandora</i>	35
Halina Poświatowska, <i>Wenus</i>	35
Zbigniew Herbert, <i>Nike która się waha</i>	36
Maria Pawlikowska-Jasnorzewska, <i>Nike</i>	37
Kazimierz Przerwa-Tetmajer, <i>Danae Tycjana</i>	38
Jan Parandowski, <i>Atena</i>	38
<i>Stworzenie kobiety</i>	39
Zofia Garbaczewska-Pawlikowska, <i>Adam do Ewy</i>	39
Anna Kamieńska, <i>Kobieta biblijna</i>	40
<i>Poemat o dzielnej niewieście</i>	41
6. Od obrzędu do teatru...	42
<i>Jak powstał teatr grecki?</i>	42
<i>Dramat antyczny</i>	43
<i>Ajschylos, Sofokles, Eurypides</i>	43
Sofokles, <i>Antygona</i>	44
7. Wieczna wędrownica przeznaczeniem człowieka	46
Homer, <i>Pożegnanie z nimfą Kalipso</i>	46
Tadeusz Nowak, <i>Psalm o powrocie</i>	46
Michał Lermontow, <i>Żagiel</i>	47
Homer, <i>Powrót Odysa</i>	47
Wergiliusz, <i>Orfeusz i Eurydyka</i>	48
Rainer Maria Rilke, <i>Orfeusz, Eurydyka, Hermes</i>	50
8. Złoty wiek kultury rzymskiej	52
Owidiusz, <i>Założenie Rzymu</i>	52
Horacy, <i>Exegi monumentum aere perennius</i>	53
Horacy, <i>Beatus ille, qui procul negotiis</i>	54
Horacy, <i>Pieśń na wiosnę</i>	54
<i>Proza rzymska</i>	55
Testy i zagadnienia podsumowujące epokę	56
ŚREDNIOWIECZE	59
Wprowadzenie	60
1. Motywy maryjne w polskim średniowieczu	62
<i>Bogurodzica</i>	62

Święty Bernard z Clairvaux, <i>O Bogarodzicy Pośrednicze</i>	63
Jacopone da Todi, <i>Stabat Mater Dolorosa</i>	64
<i>Lament świętokrzyski</i>	66
Michał Aniol, <i>Pieta</i>	68
Święty Tomasz z Akwinu, <i>Streszczenie teologii</i>	68
Krzysztof Kamil Baczyński, <i>Modlitwa do Bogarodzicy</i>	69
Tadeusz Różewicz, <i>Drewno</i>	70
Józef Wittlin, <i>Stabat Mater</i>	72
 2. Czy łatwo być wyjątkowym człowiekiem?	73
<i>Legenda o świętym Aleksym</i>	73
Kazimiera Iłakowiczówna, <i>Opowieść małżonki świętego Aleksego</i> ..	77
<i>Pieśń słoneczna albo pochwała stworzeń</i>	80
<i>Kazanie do ptaków</i>	81
Tomasz á Kempis, <i>O naśladowaniu Jezusa Chrystusa</i>	82
Stanisław Grochowiak, <i>Święty Szymon Stupnik</i>	83
Anonim Gall, <i>Kronika polska</i>	84
Jan Długosz, <i>Życie, obyczaje i ułomności Władysława Jagiełły</i> ..	86
Jan Długosz, <i>Roczniki, czyli Kroniki sławnego Królestwa</i> <i>Polskiego</i>	87
<i>Pieśń o Rolandzie</i>	88
Święty Augustyn, <i>O państwie Bożym</i>	89
Maria Ossowska, <i>Rycerz w średniowieczu</i>	90
 3. Miłość z tego świata	92
<i>Dzieje Tristana i Izoldy</i>	92
Halina Poświatowska, ***	96
Dante Alighieri, <i>Francesca i Paolo</i>	97
 4. Człowiek poszukujący prawdy o sobie	100
<i>Satyra na leniwych chłopów</i>	100
<i>O zachowaniu się przy stole</i>	101
Wisława Szymborska, <i>Lektury nadobowiązkowe</i>	103
<i>Rozmowa Mistrza Polikarpa ze Śmiercią</i>	104
Miron Białoszewski, <i>Wywiad</i>	109
Dante Alighieri, <i>Boska Komedia</i>	110
Zygmunt Łempicki, <i>Średniowiecze</i>	113
Franciszek Villon, <i>Wielki Testament</i>	114
Święty Augustyn, <i>Wyznania</i>	116
 5. Spotkanie ze sztuką i muzyką średniowiecza	118
Aron Guriewicz, <i>Kategorie kultury średniowiecza</i>	119
Święty Tomasz z Akwinu, <i>O pięknie</i>	120
Jan z Szamotuł, <i>Kazanie o narodzeniu Maryjej Panny</i>	121

<i>Madonna z Krużlowej</i>	123
Władysław Tatarkiewicz, <i>Estetyka starożytna a średniowieczna</i> ..	123
Hieronim Feicht, <i>Życie muzyczne późnego średniowiecza</i>	124
Testy i zagadnienia podsumowujące epokę	126

RENESANS	129
Wprowadzenie	131

1. Odrodzenie – epoka „gigantów”	132
Stanisław Janusz Pasierb, <i>Litania</i>	135
Giovanni Boccaccio, <i>Dekameron</i>	136
Franciszek Petrarca, <i>Sonet 132. Jeśli to nie miłość</i>	141
Franciszek Petrarca, <i>Sonet 132. Jeśli to nie miłość</i>	142

2. Renesansowa wizja świata w twórczości Mikołaja Reja	143
Mikołaj Rej, <i>Żywot człowieka poczciwego</i>	143
Mikołaj Rej, <i>Krótką rozprawą między trzema osobami: Panem, Wójtem a Plebanem</i>	145

3. Kochanie wieku	148
Jan Kochanowski, <i>O żywocie ludzkim</i>	148
Wisława Szymborska, <i>Życie na poczekaniu</i>	149
Jan Kochanowski, <i>Do gór i lasów</i>	150
Leopold Staff, <i>Curriculum vitae</i>	151
Jan Kochanowski, <i>Na lipę</i>	151
Krzysztof Karasek, <i>Śmierć lipy</i>	152
Jan Kochanowski, <i>Na swoje księgi</i>	153
Jan Kochanowski, <i>Do fraszek</i>	154
Tadeusz Różewicz, <i>Moja poezja</i>	155
Jan Sztudynger, <i>Rozmowa</i>	156
Jan Sztudynger, <i>Z pustego</i>	156
Stanisław Jerzy Lec, <i>Przyjemnie</i>	156
Stanisław Jerzy Lec, <i>Dziwi</i>	157
Jan Kochanowski, <i>Pieśń XX</i>	157
Jan Kochanowski, <i>Z Anakreonta</i>	158
Jan Kochanowski, <i>Pieśń XXV</i>	159
Jan Kochanowski, <i>Pieśń V</i>	160
Jan Kochanowski, <i>Księgi wtóre: Pieśń XX</i>	162
Horacy, <i>Oda XI</i>	163
Jan Kochanowski, <i>Pieśń XII</i>	164
Jan Kochanowski, <i>Pieśń XIX</i>	165
Zbigniew Herbert, <i>Przesłanie Pana Cogito</i>	166
Jan Kochanowski, <i>Pieśń świętojańska o sobótce</i>	168

Jan Kochanowski, <i>Panna XII</i>	169
Szymon Szymonowic, <i>Sielanki</i>	171
Jan Kochanowski, <i>Pieśń XXIV</i>	173
Horacy, <i>Oda XXX</i>	175
Miron Białoszewski, <i>Mój testament śpiącego</i>	175
Jan Kochanowski, <i>Muza</i>	176
Konstanty Ildefons Gałczyński, <i>Hymn do Apollina</i>	177
4. Człowiek w obliczu zwątpienia	179
Jan Kochanowski, <i>Tren I</i>	179
Edward Stachura, <i>Wędrowną jedną życie jest człowieka</i>	180
Jan Kochanowski, <i>Tren V</i>	181
Władysław Broniewski, <i>Brzoza</i>	182
Jan Kochanowski, <i>Tren VI</i>	183
Władysław Broniewski, <i>Obietnica</i>	184
Jan Kochanowski, <i>Tren X</i>	184
Władysław Broniewski, ***	185
Julian Przyboś, <i>Z Tatr</i>	186
Jan Kochanowski, <i>Tren IX</i>	187
Jan Kochanowski, <i>Tren XI</i>	188
Jan Kochanowski, <i>Tren XVIII</i>	189
Jan Kochanowski, <i>Psalm XXX</i>	190
Jan Kochanowski, <i>Tren XIX – albo sen</i>	191
5. W trosce o Rzeczpospolitą	194
O „Odprawie posłów greckich” Jana Kochanowskiego	194
Jan Kochanowski, <i>Odprawa posłów greckich</i>	195
Andrzej Frycz Modrzewski, <i>O poprawie Rzeczypospolitej</i>	197
Piotr Skarga, <i>Kazanie sejmowe</i>	201
Testy i zagadnienia podsumowujące epokę	203
BAROK	205
Wprowadzenie	206
1. Prekursorzy baroku	208
Mikołaj Sęp Szarzyński, <i>O wojnie naszej...</i>	208
Mikołaj Sęp Szarzyński, <i>O nietrwałej miłości rzeczy świata tego</i> ..	209
William Szekspir, <i>Makbet</i>	210
William Szekspir, <i>Hamlet</i>	214
Niccolo Machiavelli, <i>W jaki sposób powinni książęta...</i>	216
Erazm z Rotterdamu, <i>Pochwała głupoty</i>	217
2. O nietrwałości rzeczy świata tego...	218

Daniel Naborowski, <i>Krótkość życia</i>	218
Daniel Naborowski, <i>Marność</i>	219
Blaise Pascal, <i>Myśli</i>	219
3. Urok formy w opisie świata uczuć	221
Jan Andrzej Morsztyn, <i>Niestatek</i>	221
Jan Andrzej Morsztyn, <i>Do trupa</i>	221
Jarosław Marek Rymkiewicz, <i>Na trupa</i>	222
4. Różne odcienie miłości	224
Święta Teresa z Ávila, <i>Księga życia</i>	224
Jan Białostocki, <i>Nadludzkie wizje</i>	225
Zbigniew Morsztyn, <i>Emblematy 31</i>	225
Daniel Naborowski, <i>Do Anny</i>	226
Jan Sobieski, <i>Listy do Marysieńki</i>	227
Jan Chryzostom Pasek, <i>Pamiętniki. Oświadczyły</i>	228
Jan van Eyck, <i>Portret małżonków Arnolfinich</i>	230
Szymon Zimorowicz, <i>Roksolanki to jest ruskie panny</i>	230
5. Dwa modele sarmatyzmu	232
Wacław Potocki, <i>Nierządem Polska stoi</i>	232
Wacław Potocki, <i>Pospolite ruszenie</i>	233
Wacław Potocki, <i>Zbytki polskie</i>	233
Wacław Potocki, <i>Mowa Chodkiewicza</i>	234
Jan Chryzostom Pasek, <i>Pamiętniki. Bitwa</i>	236
6. Orgonowie i Tartufe'owie dawniej i dziś	238
Molier, <i>Świętoszek</i>	238
7. Barok w sztukach plastycznych, muzyce i filozofii	243
Jan Białostocki, <i>Nadludzkie wizje</i>	243
Bohdan Pociąg, <i>Monteverdi</i>	244
Adolf Chybiński, <i>Haendel i Bach</i>	246
Kartezjusz, <i>Metoda</i>	247
Kartezjusz, <i>Poznanie według racjonalizmu</i>	249
John Locke, <i>Poznanie według empiryzmu</i>	249
Testy i zagadnienia podsumowujące epokę	251
OŚWIECENIE	253
Wprowadzenie	254
1. Człowiek w dążeniu do doskonałości	256

Ignacy Krasicki, <i>Wstęp do bajek</i>	256
Ignacy Krasicki, <i>Ptaszki w klatce</i>	257
Stefan Wyszyński, <i>Prawo do wolności...</i>	257
Ignacy Krasicki, <i>Jagnię i wilcy</i>	258
Stanisław Trembecki, <i>Wilk i baranek</i>	258
Jan Sztudynger, <i>O wilku i odważnym baranku</i>	259
Zbigniew Herbert, <i>Wilk i owieczka</i>	260
Ignacy Krasicki, <i>Malarze</i>	261
Ignacy Krasicki, <i>Przyjaciele</i>	261
Adam Mickiewicz, <i>Przyjaciele</i>	262
Ignacy Krasicki, <i>Dewotka</i>	264
Ignacy Krasicki, <i>Lew i zwierzęta</i>	264
Monika Wesołowska, <i>Szpak</i>	265
Anna Cebulska, <i>Kłótnia</i>	265
Darek Grzybczyk, <i>Bajka</i>	266
Ignacy Krasicki, <i>Świat zepsuty</i>	267
Ignacy Krasicki, <i>Pijaństwo</i>	269
Ignacy Krasicki, <i>Do króla</i>	272
Ignacy Krasicki, <i>Hymn do miłości ojczyzny</i>	275
2. Literatura sumieniem narodu	276
Julian Ursyn Niemcewicz, <i>Powrót posła</i>	276
Hugo Kołłątaj, <i>Do prześwieconej Deputacji</i>	280
Stanisław Staszic, <i>Przestrogi dla Polski</i>	281
Franciszek Salezy Jezierski, <i>Katechizm o tajemnicach rządu polskiego</i>	283
<i>Cud mniemany, czyli Krakowiacy i Górale</i>	
Wojciecha Bogusławskiego	284
3. Poezja serca	288
Franciszek Karpiński, <i>Laura i Filon</i>	288
Franciszek Karpiński, <i>Pieśń o Narodzeniu Pańskim</i>	291
Franciszek Karpiński, <i>Pieśń poranna</i>	293
Testy i zagadnienia podsumowujące epokę	294
Ćwiczenia kształcące umiejętność czytania ze zrozumieniem	295
Indeks osobowy	311